

Juryrapport De Mantel van Sint Maarten 2024

#ziedemens

Twintig jaar geleden is voor de eerste keer in Utrecht 'De Mantel van Sint Maarten' georganiseerd: een stedelijk evenement waar we met allerlei (vrijwilligers)initiatieven laten zien hoe mensen zich inzetten voor anderen. Er is ruimte voor inspiratie en om initiatieven in het zonnetje te zetten. Dit jaar is het thema: *'Zie de mens'*. Juist in een tijd waar de menselijke maat onder druk staat, willen we aandacht geven aan die initiatieven waar de mens echt gezien wordt. Dit jaar gaan de prijzen naar initiatieven die de jury hebben weten te raken met een verhaal over een bijzonder talent dat gaandeweg ontdekt en ontplooid is.

Bij de oproep naar projecten om zich te (laten) nomineren is gevraagd: door wie werd jij afgelopen jaar totaal verrast? Waar kwam iemand binnen en zag je gaandeweg de mooie talenten boven komen? Waarin zag je opeens de persoon op een andere manier? Wij zijn op zoek gegaan naar die verhalen!

Met meerdere organisaties is dit bijzondere evenement voorbereid: De Domkerk, Protestantse Diaconie Utrecht en Huis van Dominicus. De organisatie van het evenement is in handen van Iris Lammerts van Bueren, Debora Vogelzang en Hermen van Dorp. Dankzij financiële bijdragen van de volgende fondsen, kerkelijke organisaties en de gemeente Utrecht is de bijeenkomst mogelijk gemaakt:

- Domkerk Utrecht
- Katholieke Caritas Utrecht
- Remonstrantse Gemeente Utrecht
- Ridderlijke Duitse Orde (RDO)
- Oude Room-Katholieke Aalmoezenierskamer (ORKA)
- Initiatievenfonds Gemeente Utrecht
- Protestantse Diaconie Utrecht

Twaalf verhalen over *'Zie de mens'*

Dit jaar zijn er twaalf verhalen ingediend over personen bij tien verschillende initiatieven, die daarmee genomineerd zijn voor de Mantel van Sint Maarten. Deze initiatieven voldeden aan de gestelde criteria en kwamen dus in aanmerking voor de Mantel van Sint Maarten (en tweede en derde prijs). De initiatieven die bij de verhalen horen, noemen we graag allemaal. De genomineerden dit jaar zijn:

- Kunstproject 'In the darkness lies light'
- Straatpastoraat Utrecht
- Huize Agnes
- Havenmaaltijd (in Kanaleneiland)
- Huiskamer van de wijk (in Oog in Al)
- Welkom in Utrecht
- Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdeling Utrecht
- Big Friends
- Burennetwerk Van Buren (in Dichterswijk/Rivierenwijk)
- Villa Vrede

Jury

Dit jaar zijn er twaalf bijzonder mooie verhalen aangedragen. Er is, net als andere jaren, een jury aangesteld om de projecten te beoordelen aan de hand van vooraf gestelde criteria. De jury bestond uit de volgende leden:

- Wim Bos: juryvoorzitter en medeoprichter van De Mantel van Sint Maarten 20 jaar geleden
- Clara van den Dool: betrokkene bij St. Egidio, winnaar van de Mantel van Sint Maarten 2023
- Anne Lucassen: Programmamanager Ondersteuning, Programma Opvang Utrecht
- Sander van de Meijs: Redacteur en oprichter van St Maarten, de Utrechtse straatkrant
- Marleen de Vries: Manager bij de Protestante Diaconie Utrecht

Hermen van Dorp nam namens de organisatie van de Mantel van Sint Maarten deel aan het jury-overleg op maandag 28 oktober 2024.

De jury is als volgt te werk gegaan:

- Alle aanmeldingen zijn gecheckt of ze voldoen aan de basiscriteria:
 - Het is een vrijwilligersinitiatief
 - Is het initiatief gericht op Utrecht-stad?
 - Is het verhaal aansprekend?
 - Is er sprake van een bijzonder talent dat wordt aangesproken/ontdekt wordt?
 - Komt het thema 'Zie de mens' herkenbaar naar voren in het project?
 - Is 'delen' onderdeel van de werkwijze?
- Ieder jurylid heeft afzonderlijk de projectbeschrijvingen doorgenomen en een beoordeling gegeven aan de hand van vooraf opgestelde criteria. Aanvullend op bovenstaande criteria is gekeken naar de mate van vernieuwing en de impact of potentie van een initiatief.
- In een online overleg heeft de jury gesproken over de meest in het oog springende verhalen en de relevantie ten aanzien van het thema van dit jaar: **ZIE DE MENS**. Hieruit zijn drie initiatieven naar voren gekomen: de winnaar van de Mantel van Sint Maarten, de tweede prijs en een aanmoedigingsprijs.

Jurybeoordeling

Hoewel we drie winnaars hebben, wil de jury benadrukken dat **á**lle aangedragen initiatieven bijzonder mooi zijn en van grote betekenis zijn voor de stad en haar inwoners. Uit de verhalen spreekt zoveel aandacht voor de medemens, zoveel hartverwarmende betrokkenheid. Er waren projecten vanuit kerken en maatschappelijke organisaties. Het gaat om initiatieven waar wordt omgezien naar mensen met unieke talenten, waar vrijwilligers in de haarvaten van de wijk zich bekommeren om het lot van anderen, waar gescheiden werelden door kunst verbonden worden, waar mensen nieuwe perspectieven krijgen voor hun eigen leven, waar mensen elkaar ontmoeten en van betekenis zijn voor anderen, midden in hun eigen kwetsbaarheid. Utrecht mag echt trots zijn op deze initiatieven en de prachtige verhalen die er zijn waar betrokken mensen aandacht hebben voor anderen!

Toch moest de jury keuzes maken... De prijswinnende projecten zijn hieronder genoemd met een korte toelichting.

Mantel van Sint Maarten voor Van Buren

De grote winnaar van de Mantel van Sint Maarten is dit jaar: Project Van Buren uit Dichters- en Rivierenwijk. Van Buren is opgezet door Lot van Seumeren en later ook Rob. Lot werd tien jaar geleden ziek en kreeg te maken met zware behandelingen. Ze houdt er chronische vermoeidheid aan over en is beperkt in wat ze kan. Ze wordt uiteindelijk afgekeurd. Ondanks haar beperkte energie, voelt ze zich te jong om niet te werken. Er komt een verlangen in haar boven: ze wil aan de slag met een heel concreet idee: het opzetten van een burennetwerk in Rivieren- en Dichterswijk. Haar ambitie: vraag en aanbod van burenhulp bij elkaar brengen. Ze gelooft dat iedereen van betekenis voor een ander kan zijn, ook als we kwetsbaar zijn. Lot startte klein: bij een vraag van een buurtbewoner zocht zij andere wijkbewoners om van betekenis te zijn en andersom. En dat leidde tot mooie ontmoetingen en waardevolle relaties in de wijk.

De jury is onder de indruk van de impact van het initiatief. Dat wat als een droom begon, pakt zo waardevol uit en is voor zoveel mensen van betekenis. Van Buren brengt niet alleen vraag en aanbod bij elkaar. Van Buren gaat een stap verder: ook buurtbewoners die weinig vertrouwen in zichzelf hebben of niet goed weten wat zij nu voor een ander kunnen betekenen worden door Lot verbonden aan anderen in de wijk. Samen een bak koffie drinken of samen de straat weer op leidde al vele keren tot waardevolle en langdurige relaties in de wijk.

De opzet is in de geest van Sint Maarten en past bij het thema van dit jaar: *Zie de mens*. In de aandacht en zorg voor anderen, ontmoet Lot op een gegeven moment haar latere collega Rob. Rob is een man die graag wil meedoen in het leven maar niet zo goed weet hoe. Hij komt weinig buiten of bij anderen. Lot probeert contact met hem te maken, maar hij zegt steeds af. En dus zoekt Lot hem op. Door hem trouw te bezoeken, groeit het contact en het vertrouwen van Rob in Lot en zijn eigen kunnen. Rob is inmiddels al jaren de vrijwillige collega van Lot bij Van Buren en vervult nu een spilfunctie in de wijk. Ze maken mooie dingen mee zoals de buurtbewoner die zelf niet altijd goed in haar vel zit, maar toch uitgedaagd bleef worden om koffie te blijven drinken met een oudere buurtbewoner die veel alleen was. Ze leren elkaar goed kennen en genieten op vrijdag samen van een visje van de markt. Helaas is de oudere dame overleden maar haar foto pronkt nog op het kastje van haar buurtvriendin waarmee ze veel gedeeld heeft!

Bij Van Buren gaat men niet uit van problemen, maar van mensen, talenten en kansen. Het motto: Hoe kwetsbaar soms ook, ieder mens kan van betekenis zijn! Ze tonen geduld en mededogen als het leven tegenzit, als iemand niet meteen staat te springen om naar buiten te komen. Van Buren is voor de jury een prachtig voorbeeld van echt de mens zien, liefdevolle nabijheid en omzien naar elkaar met elkaar vorm geven. Ze worden nu zelfs benaderd door het buurtteam en organisaties als Present om samen te werken. Het is een inspirerend voorbeeld dat op andere plekken in de stad navolging verdient. Of zoals ze zelf zeggen: *‘Omdat iedereen in het leven wel eens een Rob èn Lot in zich heeft. Met de juiste connectie en instelling kunnen mensen weer in hun eigen kracht komen te staan! Echt! En daar doen we het voor!’*

‘Omdat iedereen in zijn of haar leven wel eens een Rob èn Lot in zich heeft. Met de juiste connectie en instelling kunnen mensen weer in hun eigen kracht komen te staan! Echt! En daar doen we het voor!’

Tweede prijs voor Huiskamer van de Wijk

De tweede prijs gaat naar de Huiskamer van de Wijk. In deze wijkhuiskamer in Oog in Al ontmoeten nieuwkomers en mensen uit de wijk elkaar elke dinsdagochtend. Ze raken met elkaar in gesprek en leren elkaar beter kennen en er ontstaan allerlei vormen van onderlinge hulp. In de Huiskamer is aandacht voor de verhalen van bewoners van het nabijgelegen AZC en voor mensen die geholpen worden door Stichting Noodopvang Utrecht. De Huiskamer trekt mensen die afkomstig zijn uit China, Somalië, Eritrea, Soedan, Oekraïne, Sierra Leone, Syrië, Irak, Iran, Turkije en Egypte.

Het verhaal dat werd ingediend gaat over Dino die nu zo'n vijf jaar in de Huiskamer komt. Hij is afkomstig uit Noord-Irak en moest vluchten voor IS omdat hij Yezidi is. Nadat hij zichzelf wat meer op zijn gemak voelde, begon hij voor de Yezidi-gemeenschap een belangrijke, intermediaire rol te vervullen. Hij ziet om naar mensen die op zichzelf zijn aangewezen en vaak in een isolement leven. Hij spreekt hun taal en kan tolken. Hij gaat met hen mee naar instanties, bezoekt mensen in het AZC of bij hen thuis en brengt zijn landgenoten mee naar de Huiskamer om mee te doen met de taallessen. Omdat Dino naast Koerdisch ook Arabisch spreekt, weet hij in de Huiskamer werelden met elkaar te verbinden. Hij maakt als vrijwilliger snel contact met mensen en brengt zijn ervaringen in waar hij zelf eerder mee te maken had. Hij bouwt met zijn ervaring aan onderling vertrouwen van mensen in elkaar en in organisaties. Hij ziet mensen en laat hen opbloeien.

De jury was geraakt door het verhaal van Dino. Hij kwam binnen voor een bak koffie en zijn talenten en ervaring werden gezien en kreeg de kans ze in te zetten binnen de organisatie. Dit is onderdeel van de werkwijze van de Huiskamer. Mensen zien, hen aandacht geven en kijken hoe zij zich waardevol kunnen inzetten voor een ander. En dat verdient volgens de jury zeker een prijs. Daarom is de Huiskamer van de Wijk de winnaar van de tweede prijs!

'Dino kwam vijf jaar geleden binnen. Nadat hij zich wat meer op zijn gemak voelde, bleek hij voor de groep bezoekers een intermediaire rol te spelen. Hij gaat mee naar instanties, bezoekt mensen op hun woonplek en neemt ze mee naar de Huiskamer'

Aanmoedigingsprijs voor SNDVU

Ook hebben we een aanmoedigingsprijs. Deze prijs is voor een initiatief of project dat we ook graag in het zonnetje willen zetten en willen stimuleren om door te gaan. Dit jaar gaat deze aanmoedigingsprijs naar Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht (SNDVU). De jury werd geraakt door het verhaal van Hermes. Nadat zijn asielaanvraag werd afgewezen en hij uit het asielzoekerscentrum werd gezet, klopte hij aan bij SNDVU. Hij vindt via hen onderdak en kan daar tot rust komen. Samen met een juridisch begeleider werkt hij aan een toekomst die perspectief biedt en bereidt zich voor op een herhaalde asielaanvraag. Maar Hermes wil niet stilzitten in afwachting van een nieuwe procedure en wil iets terug doen voor de organisatie. Hij blijkt een groot klustalent te zijn en kan daarmee de huismeester ondersteunen in het onderhouden van de 24 woningen van SNDVU. Van muren stuken tot wasmachines repareren; van het plakken van fietsbanden van bewoners tot het fixen van een lekkende kraan, hij doet het allemaal. Ook ontpopt hij zich tot een belangrijke vertrouwenspersoon voor zijn huisgenoten. Hij ondersteunt hen bij hun (psychische) problemen door een luisterend oor te bieden, maar helpt ook in praktische zaken zoals het koken van voedzame maaltijden. Hermes' eigen situatie is niet makkelijk, maar dat houdt hem niet tegen om van betekenis te zijn voor anderen, wat hem zelf ook waarde geeft.

De Mantel van
Sint Maarten

De jury was onder de indruk van hoe SNDVU niet alleen mensen wil helpen, maar ook ruimte biedt aan mensen om zelf bij te dragen. Daar halen ze zelf hun eigenwaarde uit en tegelijk helpen ze anderen zoals ze zelf geholpen zijn. Dat laat het verhaal van Hermes zien en verdient zeker deze prijs als aanmoediging om hiermee door te gaan, juist in een tijd waarin een dak boven je hoofd voor zoveel mensen niet vanzelfsprekend is.

‘Hermes blijkt een groot klustalent en ondersteunt de huismeester in het onderhoud van de woningen van SNDVU en is vertrouwenspersoon voor de huisgenoten. SNDVU wil niet alleen mensen helpen, maar ook ruimte bieden om zelf bij te dragen.’

De jury wil de prijswinnaars van harte feliciteren én succes wensen met de activiteiten de komende tijd. We wensen hen en alle andere Utrechtse initiatieven toe dat ze bij doorgaan met het zien van de mens en zijn of haar talenten. En om vervolgens met die talenten van waarde te zijn voor de stad waar Sint Maarten de beschermheilige van is: ons mooie Utrecht.

Utrecht, 7 november 2024